

KRETINGOS Lurdo grotą, skirtą pranciškonų globėjai Švč. Mergelei Marijai

Donatas TYTUVA

Šių metų žurnalo tryliktame numeryje pradėjome pasakojimą apie 1980 m. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo Akto (1990 m. kovo 11 d.) signataro Stanislovo Gedimino Ilgūno (1936–2010) suorganizuotą dviratininkų žygį (ekspediciją) apie Lietuvą. Vartant šį žygį iliustruojančias nuotraukas dėmesį patraukė jo metu užfiksuoti Kretingos miesto vaizdai –Jurgio Amrozijaus Pabrėžos amžinojo poilsio vietos, Pastauninko upelio slėnio vaizdai.

1933 m., kai katalikiškas pasaulis minėjo Švč. Mergelės Marijos (Pranciškonų ordino globėjos) 75-ąsias apsireiškimo Prancūzijos Lurde metines, Kretingos vienuolių – brolių pranciškonų, ypač vienuolyno gvardijono Augustino Dirvelės iniciatyva buvo įrengta minėtos Prancūzijoje esančios Lurdo grotos imitacija. Statant ją dirbo vienuoliai pranciškonai, jiems talkino daugelis kretingiškių, o darbams vadovavo inžinierius Rapolas Žigas.

Kretingos Lurdo grotą tų pačių metų rugpjūčio 2-osios dienos vakare, dvi dienas vykusių iškilnių, kuriose dalyvavo apie 25 tūkst. maldininkų, metu pašventino Telšių vyskupas Justinas Staugaitis. Šventėje dalyvavo prezidentas Antanas Smetona, daug kitų aukštų valdžios ir dvasininkijos atstovų.

Prancūzijos Lurdo grotą laikoma šventa vieta. Teigiama, kad čia vaikams yra pasirodžiusi Švč. Mergelė Marija. Ši grotą yra suformuota oloje, čia iš žemės trykšta šaltinis, kurio vanduo laikomas stebuklingu. Grotą iki šiol gausiai lankoma maldininkų.

Kretingoje esančios Prancūzijos Lurdo grotos imitacijos dydis – 7 x 7 metrai. Ji, kaip ir XX a. pr. Palangos Birutės kalno papėdėje grafų Tiškevičių iniciatyva įrengta Lurdo grotą, yra sumūryta iš lauko akmenų. Tam Kretingos vienuoliai panaudojo jų nugriauto seno bravoro akmenis.

Kretingos grotos angoje iš pradžių buvo įreng-

Kretingos Lurdo grotą ir buvusį malūno pastatą prie Pastauninko upelio 1980 metais. Nuotraukos iš S.G.Ilgūno 1980 m. organizuotos ekspedicijos albumo

tas balto marmuro altorius. Prie jo aukodavo šv. Mišias. Prie šios angos yra požeminis šaltinėlis, netoli grotos teka Pastauninko upelis. Žmonės nuo seno tiki, kad čia esantis, prieš saulę (rytų pusėn) tekančias šaltinėlis, kaip ir Prancūzijos Lurdo šaltinis, turi stebuklingų galių.

Vienoje Kretingos Lurdo grotos pusėje, aukštai nuo žemės yra – didelė anga. Joje stovi Švč. Mergelės Marijos skulptūra, o antroje grotos pusėje – klūpinčios, į Švč. Mergelę Mariją žiūrinčios šv. Bernadetos Subiru su žvake rankose skulptūra. Šias iš ketaus lietas skulptūras pagal Prancūzijos Lurdo pavyzdį užsakė pagaminti, pasirūpino, kad jos būtų atvežtos į Kretingą Amerikos lietuvė tretininkė Liudvika Gedminaitė. Ji šias skulptūras, kaip ir įrangą Lurdo grotos altoriui, kretingiškiams padovanojo.

Priešais grotą – vienuolių brolių pranciškonų įrengta ir Šventos Marijos vardu pavadinta aikštelė.

Prie Lurdo iki šiol žmonės ateina pasimelsti. Na o 1937 m., kai Kretingos katalikų bažnyčią remontavo, čia sekmadieniais aukodavo ir šv. Mišias.

1938 m. birželio 13 d. Kretingoje vykstant tretininkų (pranciškonų pasauliečių) kongresui, Kretingos Lurdui buvo suteiktas „Dangaus Vartų Šventovės“ pavadinimas. Tąsyk įsteigtas ir kunigystės siekiantiems neturtingiems jaunuoliams remti skirtas Lurdo Dievo Motinos fondas.

1941 m. naciams okupavus Kretingą, Lurdo grotos altorėlis buvo sudaužytas, Lurdo teritorijoje buvo kankinami ir žudomi žydai.

Sovietmečiu valdžios nurodymu Lurdo grotą buvo beveik iki pusės užpilta žemėmis. Aikštelėje priešais Lurdą mankštindavosi sovietų kariai.

Lietuvos atgimimo metais ši vieta vėl pradėta gausiai lankyti tikinčiųjų. Katalikų bendruomenei pareikalavus, Kretingos Lurdo grotą, teritoriją apie ją 1988 m. buvo jai grąžinta tikintiesiems. Grotą ir jos aplinką sutvarkius, į ją vėl buvo perkeltos Švč. Mergelės Marijos ir šv. Bernadetos Subiru skulptūros, kurias istorinių kataklizmų metais parapijos tikintiesiems pavyko išsaugoti.

1989 m. birželio 18 d. atnaujintą Kretingos Lurdą pašventino ir čia šv. Mišias aukojo Telšių vyskupas Antanas Vaičius. Iškilmių metu į šaltinėlių pakartoti-

Sutvarkytas Pastauninko upelio slėnis prie Kretingos Lurdo grotos. Danutės Mukienės nuotrauka

nai buvo įpilta iš Prancūzijos Lurdo atvežto vandens.

Nuo 2005 m. Kretingos Lurdas – valstybės saugoma Kretingos bernardinų vienuolyno ir Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios statinių kompleksui priklausanti kultūros vertybė. Ji yra tapusi ir vienu iš svarbiausių šio miesto simbolių. Pastauninko slėnis šiandien gražiai tvarkomas, nuolat prižiūrimas. Čia išgrįsti takai, auga įvairūs augalai. Tai mėgstama kretingiškių pasivaikščiavimo ir įvairių renginių vieta.

Kretingos Lurdo grotą ir prie jo esantis malūno namelis (dešinėje) dabar. Danutės Mukienės nuotrauka